

INNLEDNING TIL DUELL MED KÅRE WILLOCH I TRONDHEIM

Det er fem store saker som er kjernen i Arbeiderpartiets program:

- Arbeid for alle
- Forsvar for velferdsstaten
- Oljen for hele folket
- Likestilling og demokrati
- Sikkerhet, avspenning og fred

2.

Vi har ikke valgt disse sakene fordi de er lette eller populære. Tvert om: Det er tunge og vanskelige saker der løsningene krever noe av oss. Vi har valgt dem fordi de avgjør vår framtid som folk.

I Norge er vi nå vant til å se på full sysselsetting som en selvfølge. Men det kan også være en farlig trygghet vi der føler. Dette er noe vi må kjempe aktivt for. Vi glemmer at vi er i særstilling på et så sentralt område for den enkelte og samfunnet.

Krisen i verdensøkonomien gjør at vi stiller arbeid for alle fremst. Ute i verden er det nå mer enn 25 millioner arbeidsledige.

Det er ikke selvsagt at alle får arbeid. I England ser vi høyrepolitikk i praksis: 3 millioner arbeidsledige. Vi ser i Storbritannia hva konservativ politikk kan føre til. Vi ser økende ledighet i Sverige. Og vi har all grunn til å frykte den sosiale utviklingen i Reagans USA: En politikk for de sterke.

Skal vi løse problemene for ungdom, eldre, kvinner, distrikter og funksjonshemmede, må vi stadig skape nye arbeidsplasser. Arbeiderpartiet har vist at det er mulig. Fra 1973 er det skapt en kvart million nye arbeidsplasser i Norge. Men utfordringene blir større - ikke mindre i årene som kommer.

4.

En annen hovedsak er forsvar for velferdssamfunnet. Velferdsstaten er truet hvis solidariteten svikter. Å lokke med store skattelettelse, er å angripe velferdssamfunnet. Godene må betales. Velferdsstaten trenger et sterkt økonomisk grunnlag. Summen av borgerlige løfter og overbud vil øke inflasjonen kraftig. Borgerlige sprik i sentrale spørsmål vil gi handlingslammelse. Begge deler vil undergrave vår økonomi - og dermed velferdssamfunnet. Vi trenger enda mer en sterk styring av økonomien - og vilje til rettferdig fordeling - i internasjonalt vanskelige tider som vi nå er inne i.

Det er ikke dekning for løfter om store skattelettelse. Skattelettelse må føre til nedskjæring av velferdsgoder.

Forsøker man å få i pose og sekk og unnlater å skjære ned - fører det til prisstigning. Velferdsstaten undergraves i begge tilfelle. Det er nettopp en slik utvikling vi nå ser i Sverige - skapt av 4 forskjellige borgerlige regjeringer på 5 år.

Oljen for hele folket er en hovedsak. Oljen er hele folkets eiendom. Arbeiderpartiet vil satse på Statoil som er redskap for å sikre våre felles interesser. Vi vil ikke overlate styringen til private selskaper - om de er norske eller utenlandske. Høyres politikk vil gi milliardbeløp til private, men de sier samtidig at statsinntektene skal opprettholdes. Slike tryllekunstner nytter ikke.

6.

Vi vil ikke at milliardbeløp som gjennom fellesskapet kan settes inn i eldreomsorg, barnehager og sykehus skal gå til private - i Norge eller Texas.

Hvis en borgerlig regjering skulle følge Senterpartiets oljetempo, vil det gi oss en klart svakere velstandsutvikling. Lavere valutainntekter ville true sysselsettingen og påføre oss unødige belastninger.

Demokrati og likestilling er også et felt der Arbeiderpartiet møter motstand. Alle sier de er for dette, men går mot de konkrete forslagene. Vi vil utvikle bedriftsdemokratiet videre - Høyre og arbeidsgiverne blåser til kamp. Vi kjempet igjennom abortloven og likestillingsloven

og foreslår nå kvoteringer for å sikre kvinner adgang til utdanning og yrke. Hele veien: Seig borgerlig motstand.

Kvinnens sysselsetting har økt med 30 prosent siden 1971. Norske kvinner vet at Arbeiderpartiet ikke vil endre abortloven. Det har allerede vært mer enn nok av tragiske skjebner, hån og ydmykelser. Kvinnene kan stole på Arbeiderpartiet.

Situasjonen ute er alvorlig. Norge er jo unntaket i den vestlige verden. Den kjente økonomen Kjell Andersen som leder det økonomiske kontoret til OECD (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling) har sagt det

8.

slik: "Norge er en oase i en krisebetonet verdensøkonomi".

Situasjonen her hjemme kan også komme til å bli alvorlig - hvis vi ikke makter å ta de felles løft som må til for å hindre dette. Situasjonen krever nøkternhet. Vi har ikke råd til at spesielle grupper og særinteresser kjører fram sine krav.

Derfor fremmet regjeringen et nøkternt langtidsprogram. Der var budskapet: Det er ingen tid for overbud. Skal vi makte å forsvare velferdsstaten, forsvare alles rett til arbeid, ja da kreves det nasjonalt samhold, solidaritet og mobilisering av de veldige krefter som ligger i menneskene i dette land, og i fellesskapet mellom dem.

Men hva er det vi ser foran dette valget, og hva er det vi har sett i langt tid, -ja, gjennom åtte år? Det er forsøk på å utnytte misnøye og irritasjon. Man oppholder seg ensidig ved de negative sider ved en sak. Man omtaler bare kostnader og ulemper og tier stille om fordelene.

Vi kommer ikke utenom det å ville midlene for å kunne nå målene. Vi kan ikke sikre strandområdene hvis vi ikke vil legge restriksjoner på hyttebyggingen. Det er ingen rabatt på velferdsstaten. Vi som er yrkesaktive må holde et skikkelig skattenivå for å dekke kostnadene. Vi vet at kvoteordninger er nødvendige i likestillingspolitikken - fordi lik behandling av dem som fra før

10.

står ulikt, holder ulikhetene ved like. Da er det et dårlig svar å kritisere lover og regler, gi inntrykk av at vi kan oppnå de samme resultater uten.

Borgerlige aviser og politikere har reagert på at jeg har sagt at det kan være fare for velferdssamfunnet dersom Høyre slipper til. Opphisselsen er stor. Men hva kan det skyldes at ingen har gått inn på realitetene i det jeg sa?

Summen av de borgerlige løfter vil gi kraftig økning av inflasjonen. Borgerlige sprik ville gi handlingslammelse. Begge deler vil undergrave vår økonomi - og dermed velferdssamfunnet.

Velferdssamfunnet er et begrep som omfavner alle de fire hovedsakene på det nasjonale plan som Arbeiderpartiet har satt i fokus foran dette valget. En debatt om vern av velferdssamfunnet dreier seg om alle sentrale felter av vår samfunnsforvaltning, og om ansvaret for fremtidige generasjoner. Å appellere til misnøye overfor offentlige tiltak, nødvendig lovgivning og undergrave folks vilje til solidaritet og fellesinteresser, er å motarbeide grunnlaget for selve velferdssamfunnets virkeliggjøring. Miljøpolitikken, ressurspolitikken, viljen til samfunnsplanlegging står helt sentralt i bildet. Motstanden mot samfunnets redskaper, enten det er arbeidsmiljølov, produktkontroll-lov, forurensningslov, planleggingslov, konsesjonslov eller lov om helsetjenesten i kommunene,

12.

er motstand mot nødvendige virkemidler for å sikre en fordeling av miljøgoder og livsstandard. Også disse viktige dimensjoner i norsk politikk hører med i en debatt om velferdssamfunnets framtid.

Det norske folk har nå gjennom mange år fått høre om Arbeiderpartiets såkalte feilslåtte politikk. Når Willoch nå beklager seg over sterke ord og uttrykk, så må han selv være klar over at det er han som har søkt å skape inntrykk av krise og svartmaling.

Vi har klart å holde en høy sysselsetting, vi har bedret norsk konkurranseevne med 15 prosent de siste 4 år, vi har gjennomsnittlig maktet prisstigningen bedre

en andre vest-europeiske land. Vi har hatt en stor vekst i norsk økonomi. Dette fortjener ikke betegnelsen krise.

Når Kåre Willoch gjennom årrekker har snakket om at Regjeringen bruker for mye til offentlige tilbud og for mye til offentlige budsjetter, så må han være særlig varsom med å øke forventningspresset og kravmentaliteten på en slik måte. Vårt felles ansvar er å sørge for at befolkningen er klar over at vi nå må være nøkterne og tilbakeholdne hvis vi skal sikre våre viktige mål: en full sysselsetting og en god vekstevne i norsk økonomi. En slik vekst-evne kan ikke sikres gjennom løftepolitikk - ved stadig å gi inntrykk av at man skal gjøre mer for mindre penger.

14.

Når det gjelder milliardgapet mellom løfter om flere velferdsgoder og løfter om reduserte skatter, må vi stille de borgerlige partier overfor valget: Enten får dere stå på skatteløftene - men innrømme at da blir det mindre til de eldre til sykehus og barnehager, eller dere får stå på at dere vil opprettholde godene - men da må skatteløftene fare. Det er ikke vanskeligere enn dette: Det nytter ikke å få mer og betale mindre. Vi vil utfordre Høyre og Willoch til å svare konkret på disse spørsmålene: La meg da minne om at regjeringens langtidsbudsjett ligger på bordet. Dere har alle muligheter for å være konkrete!

1. Dere sier det er krise i helsesektoren. Da spør jeg: Hvor store ekstrabeløp vil dere sette inn der?
2. Dere sier det er krise i veibyggingen. Da spør jeg: Hvor mye mer vil dere sette inn der?
3. Dere sier det er krise i sosiale- og skolesektorene. Da spør jeg igjen: Hvor mye mer vil dere sette inn der?

Hvordan skal Høyre få større innsats på de feltene jeg nevnte uten at de offentlige budsjettene blir større? Dere har lovet mindre skatt. Hvilken trylleformular vil dere bruke for å få større innsats ut av mindre skatteinntekter?

16.

I radioen sa Willoch at "det er helt uriktig at vi driver løftepolitikk". Ja, hva er det som skjer når det ropes om krise i helse-, skole-, sosial- og veisektorene? Får ikke folk inntrykk av at Høyre kan sette inn mer på alle områder enn Arbeiderpartiet? Er ikke dette å stimulere til urealistiske krav og forventninger? Er ikke dette det samme som Boman gjorde i Sverige?

Høyre går til sterkt angrep på konsesjonsloven - dere vet jo at dette er en hjertesak for Senterpartiet. Dere vil ha høyt tempo i oljeutvinningen - Senterpartiet og Kristelig Folkeparti vil ha vesentlig lavere. Kristelig Folkeparti sier de vil senke renten - er Høyre med på dette? Kristelig Folkeparti lover ny abortlov - Høyres

flertall vil beholde solvbetonnelse. Man kan ikke samtidig heve og senke tempoet i oljeutvinningen, ikke samtidig heve og senke renten, ikke samtidig bekjempe konsesjonsloven og kjempe for den, ikke samtidig frata kvinnen retten til selvbestemt abort og la henne beholde den, ikke samtidig heve og senke offentlige utgifter. Se på resultatene i Sverige. Der har vi hatt fire borgerlige regjeringer på fem år. Hva har skjedd? Man har ikke fått se noe til løftene, men har opplevet alvorlige økonomiske tilbakeslag.

Vi lever i en vanskelig tid. Da er det for stor risiko å slippe til folk som ikke vil si hva de vil bruke makten til. Gi ikke noen blankofullmakt på Norges

18.

fremtid. Vi har ikke råd til å velge folk som skal sette seg ned å forhandle. Landet trenger en regjering.

Derfor bruk stemmeretten den 14. september - og bruk den til å sikre fortsatt trygghet i vårt land - stem Arbeiderpartiet.